

to Zveze po enega delegata. Zveza stoji nad strankami, namen ji je samo, da služi s svojo močjo slovenskemu narodu. Vodstvo je sklenilo, da zastopa pri ustanovitvi te Zveze, našo organizacijo Zavezin predsednik, o pravem pristopu pa naj sklepa po predlogu upravnega odbora šele delegacija.

Srednješolske vesti.

V VII. činovni razred so pomaknjeni profesorji: gg. dr. Jak. Zmavc in dr. Fran Koprivnik v Ljubljani ter Mihael Markič v Novem Mestu; glasbeni učitelj na c. kr. ljubljanskem učiteljskem gosp. Anton Dekleva je pomaknjen v VIII., vadniški učitelj Anton Lenarčič pa v IX. činovni razred; profesor na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani gosp. Henrik Podkrajšek je pomaknjen v VII., strokovni učitelj na istem zavodu gosp. Ivan Bernot pa v VIII. činovni razred; vpokojen je profesor na I. državni gimnaziji v Ljubljani gosp. Ludovik Lederhas. Za njegovo dolgoletno in odlično službovanje mu je naučno ministrstvo izreklo zahvalo in priznanje.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva. V zadnji številki »Učit. Tov.« smo podali vsemu v Zavezi včlanjenemu učiteljskemu vodstvu, po katerih naj se ravna vse Zavezino članstvo. Najinnejše je sedaj, da nemudoma sestavi vsako okrajno učiteljsko društvo natančen imenik svojih članov in ga pošlje v dveh izvodih Zavezinemu vodstvu, da mora takoj urediti dostavljanje »Učiteljskega Tovariša« in »Popotnika«. Dokler nima vodstvo imenikov v roki, ne more glede rednega dostavljanja listov ničesar ukreniti. Društvo bo najlažje poslovalo s svojimi člani, ako pristopi čelovnemu računu pošne hranilnice in naroči potrebno število položnic za svoje člane. Ponovno prosimo tudi deželne zveze oz. okrajna učiteljska društva, da izvolijo čimprej svoje zastopnike v upravnem odboru Zaveze, ker se mora isti konstituirati najkasneje letos o veliki noči.

Vodstvo Zaveze. Hranilnice in posojilnice »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani, registrirane zadruge z omejenim jamstvom, občni zbor se je izvršil 2. februarja t. l. ob dobri udeležbi zadružnikov. Sprejela so se vsa poročila in so se soglasno odobrili vsi predlogi računskega zaključka za l. 1917., ki je bil priobčen v »Učiteljskem Tovarišu« 25. januarja t. l.

Goriško.

Zborovanje sežanskega učiteljskega društva. Sežansko učiteljsko društvo je zborovalo zopet po dolgem premoru dne 31. jan. t. l. Od zadnjega svojega zborovanja v maju l. 1914 do danes ni imelo društvo, razun izrednega, zaradi nezadovoljnih prehranjevalnih in gmotnih razmer izzvanega sestanka v avgustu l. l. nikakega zborovanja. Vabilo na dolgo pričakovano občni zbor je sprejelo sežansko učiteljsko kot klic po prerobenju, kot imperativ samoohrane. Odzvalo se mu je v tako častnem številu, da je že samo to dejstvo vplivalo mladostno in vspešljivo valno na zborovalce. Bili smo skoraj vsi, odločeni, da položimo nov, trden temelj svojemu društvenemu delovanju. Potek zborovanja nas je potrdil v tej zavesti: sežansko učiteljsko društvo je imelo dne 31. jan. 1918 svoj »zgodovinski« dan.

Iz preobilice gradiva se mi je omejiti pri poročilu že zaradi dragocenega prostora v našem listu le na najvažnejše in sicer le na to, kar tudi širjo učiteljsko javnost predvsem zanima.

1. Gmotna podlaga društvenemu življenju je dana že po delegacijskem sklepu: vsak član plačuje 24 K letne članarine, ki se mu odtrže v mesečnih obrokih od plačilnih prejemkov.

2. V polnem priznavanju potrebe duhovne preroditve učiteljske organizacije se sklene »decembersko izjavo« temeljito obravnavati v zaporednih društvenih zborovanjih v tekočem letu.

3. Z ozirom na popolnoma nezadostne aprovizacijske razmere ima novoizvoljeni društveni odbor opravljati vse potrebne funkcije aprovizacijskega odbora za sežansko učiteljsko.

4. Da se čimprej izplača učiteljskemu državni nabavni prispevek, obrača se društvo s tozadevno sklenjenimi resolucijami na deželni odbor, dež. šolski svet in »Jugoslovanski klub, ter na »Zavezo« zaradi drag. doklad v tek. letu 1918.

5. Novoizvoljeni odbor, ki se je po zborovanju takoj konstituiral, je sestavljen tako-le: predsednik Alojzij Hreščak, učitelj v Lokvi; predsednikov namestnik Anton

Mervič, naduč. v Povirju; tajnik Ivan Caharija, učitelj v Divači; tajnikov namestnik Josip Pahor, učitelj v Sežani; blagajničarka Ana Macarol, učiteljica v Sežani; pevovodja Fran Bollé, nadučitelj v Lokvi; odbornik Anton Fakin nadučitelj v Kostanjevici. Razun tega so se izvolili še štirje namestniki, in sicer: naduč. Anton Kosovel, Alojzij Bekar, Ferdo Kenda in učiteljica Olga Del Cott.

6. Na predlog tov. Hreščaka se je sklenilo:

a.) Učiteljsko društvo za sežanski okraj poziva vodstvo »Zaveze« da naj čim prej poskrbi za redno tedensko izdajanje »Uč. Tovariša« in mesečno izdajanje »Popotnika«.

b.) Učiteljsko društvo za sežanski okraj opozarja vodstvo »Zaveze« na izredno važnost zadržiške izobrazbe slovenskega učiteljstva. V to svrhu proučuj vodstvo že zdaj vse možnosti, ki bi pospeševale tozadevno izobrazbo. V poštev bi prišli predvsem učiteljski poučni tečajji ter informativno delo »Uč. Tovariša«. Zlasti mora biti delo »Uč. Tovariša« organizirano smotreno in velikopotezno s socialnofilozofskega stališča, kakaj v zadržiški ideji leži bodočnost našega naroda. Učiteljsko mora postati glasnik in steber te ideje. V tej smeri leži tudi najodličnejša samopožna akcija ljudskošolskega učiteljstva.

c.) Vodstvo »Zaveze« skušaj na vsak način, da se koncentrira vse slovensko učiteljsko v skupni stanovski organizaciji. Duh časa, ki je duh sprave in medsebojne iskrenosti, naj vodi »Zavezo« pri tem delu.

č.) Vodstvo »Zaveze« se opozarja na nujnost potrebe, da se ustvarijo med vsem jugoslovanskim učiteljskim čim ožji stiki. Potrebujemo kulturne in idejne skupnosti z vsemi jugoslovanskimi učiteljskimi organizacijami preko ovir društvenih statotov in deželnih mej. Vodstvo naj razmislija, če bi ne bil možen začetek takih stikov za enkrat z mesečno prilogo »Uč. Tovariša« z informativnimi doneski iz jugoslovanskih dežel, kateri vsopredno naj izhaja slična priloga v hrvatskih in srbskih uč. listih z doneski iz Slovenije. S tem bi bil storjen začetek; drugi zblizevalni koraki bi sledili avtomatično vsled žive zavesti naše skupnosti.

d.) Sežansko učiteljsko društvo opozarja vodstvo »Zaveze« na živo občuteno potrebo poljudnega vzgojnega lista za starše in prijatelje slovenske mladine. Naloga pa je tako važna in tako velika, da so potrebne v njeno izvršitev najboljše moči slov. naroda. Zato pa spoznavamo, da tudi daleko prekorača moči same naše »Zaveze«, ki naj povzame zaenkrat le iniciativo, ker je to vprašanje odlično etičnega značaja in zaradi tega eksistenčna zadeva naše bodočnosti. Zainteresirati je torej za njo najboljši slov. moči brez razlike strankine pripadnosti in tudi najširjo javnost. Prispevati v tej smeri je častna dolžnost vseh pravih rodoljubov.

e.) Sežansko uč. društvo poziva tovariški društvi na Goriškem, da se čim prej osnuje zveza goriških uč. društev. Sežansko učiteljsko stoji odločno na stališču ustanovitve zveze in ne kakakega novega učiteljskega društva za Goriško in to iz stvarnih in tehničnih razlogov:

Stvarni razlog:

Zveza bi obsegala eo ipso vse goriško učiteljsko in omogočila temeljitejšo razpravljanje o vseh vprašanjih že v posameznih uč. društvih. Princip demokratizacija bi bil na ta način mnogo lažje in popolnejše uveljavljen.

Tehnični razlog:

Tako združeno v zvezo bi bilo zelo enostavno, ker bi se le naslonilo na že obstoječa društva.

f.) Učit. društvo za sež. okraj naproša c. kr. okrajni šolski svet, da odredi zopet takojšnje odbitke od učiteljskih plač za nabavni prispevek okrajni učiteljski knjižnici.

Razun teh predlogov so načeli tovariši Strekelj, Kenda, Pahor, Mervič, Kosovel, Hreščak, Fakin, Caharija in Bollé mnogo važnih vprašanj glede aprovizacije, pavsali, kulturnega dela učiteljstva, glede Slovenske in Šolske Maticе, družbe sv. Mohorja, Krekovega spomenika) verskih vaj, »Učiteljske tiskarne« i. t. d., ki so dovele deloma do pozitivnih sklepov, deloma služila informativnim svrham. Važne so te zadeve predvsem za društveno notranje poslovanje in interese sežanskega učiteljstva, zato o njih le to kratko poročilo.

Po zborovanju je učiteljsko podpisalo izjavo, s katero se pridružuje majniški deklaraciji.

Pozno v mrak je odhajalo učiteljsko zopet enkrat s povzdignjeno glavo proti

svojim borbim domom z zavestjo v sreih, da se umika v veselje dan, ki je bil žrtvovan po najboljših močeh na oltar naši skupni bodočnosti.

Kranjsko.

Občni zbor »Ljubljanskega učiteljskega društva« se je vršil dne 2. februarja t. l. v prostorih Učiteljske tiskarne. Predsednik nadučitelj J. Dimnik otvoril ob 11. uri dopoldne zborovanje, pozdravi navzoče in se s toplimi besedami spominja v vojni službi umrlega tovariša praporščaka Karla Widra. Navzoči se vzdignejo s sedežev in zakličejo »Slava« v časten in trajen spomin vrlému tovarišu. Nato poroča tovariš predsednik o dopisu Zaveze, v katerem pozivlje okrajna učiteljska društva k marljivemu delu na podlagi novih Zavezinih pravil in novega poslovnega reda. Posebno nujno je, da se takoj sestavi imenik društvenih članov in pošlje v dveh izvodih »Deželnemu slovenskemu učiteljskemu društvu v Ljubljani«, da se uredi čimprej redno dostavljanje Učit. Tov. in Pop., ki ju bo odslej dobil vsak član. Poroči tovariša blagajnika in pregledovalcev računov se vzame odobruje na znanje. Tovarišu blagajniku se naroči, da izplača Zavezi članarino za leta 1915, 1916 in 1917. V odbor se izvolijo: predsednik Jakob Dimnik, namestnica Vita Zupančičeva, tajnik Josip Tratar, blagajnik Ludovik Drmelj, odborniki: Josip Ambrožič, Anton Likozar in Fran Skulj. Potem je sledila razprava o aprovizacijskih zadevah ljubljanskega učiteljstva. Pri tem razgovoru so se čule razne pritožbe: poudarjalo se je, da se ljubljansko učiteljsko silno malo upošteva takrat, ko se deli pravica. Ljubljanski učitelji so delovali kot žitni komisarji, popisovali so po hišah zaloge moke in žita, delujejo v krušnih komisijah itd., a za to delo niso dobili od magistrata niti toliko, kakor najmlajši sluga. Poznajo nas samo takrat, ko nam nalagajo dolžnosti in delo. Vse svoje moči posvečujemo izobrazbi ljubljanskega prebivalstva in storimo v zadnjih časih tudi mnogo v njih telesni blagor, in vendar ne najdemo na merodajnih mestih iste opore, ki bi jo zaslužili za svoje delo. Posebno težke pritožbe smo slišali o učiteljskem aprovizacijskem odborn. Očitala se mu je pristanost pri razdelitvi črevljev, ker so dobili nekateri po 3 pare črevljev in do 9 parov podplatov, nekateri pa komaj en par drugi pa nič. Ker nimamo zaupanja v ta aprovizacijski odbor, ki se nam je uzurpiral, smo izvolili odsek treh članov, ki naj stori v aprovizacijskih zadevah v vseh slučajih potrebne korake. Nato je sledil razgovor o razmerah na ljubljanskih deških ljudskih šolah. Nekateri starejši učitelji poučujejo še sedaj na dveh zavodih, mlade učne moči in suplenti pa na eni. Ali se res hoče te tovariše ugonobiti duševno in telesno? Društvo pojmasi te razmere v posebni vlogi na c. kr. mestni šolski svet. Več šolskih poslopij je že zdavnaj izpraznila vojaška oblast, vendar so še vedno zbanane 4 deške šole v poslopju na Ledini. Nihče se ne zmeni, da bi se preselile šole v lastna prazna poslopja. Koliko trpi vzgoja in pouk ljubljanske mladine, vemo najbolje mi učitelji in starši. Ali ni to sistem? Slednjice se opozore vsi oni učitelji in učiteljice, ki ne dobivajo 50% stanarinske doklade, da naj vložijo prošnjo na deželni odbor, da jim prizna to doklado, ki jo je deželni zbor že pred leti dovolil vsemu ljubljanskemu učiteljskemu. Ko se rešijo še nekateri druge interne zadeve, zaključijo tovariš predsednik zborovanje.

Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. VI. izkaz prispevkov za »Učiteljski vojaški podporni sklad« v času od 1. sušca do 31. grudnia 1917.

1. Okraj Celje: »Učiteljsko društvo«, 200.60 K;
2. okraj Gornji grad: Bočna, 10 K; Sv. Frančišek Ks., 10 K; Gorica, 15 K; Gornji grad, 15 K; Ljubno, Šmihel, Nova Stifca 22 K; Rečica, 15 K; Mozirje, 15 K; skupaj 102 K;
3. okraj Gornja Radgona: Sv. Jurij na Ščavnici, 9 K;
4. okraj Konjice: »Učiteljsko društvo«, 20 K;
5. okraj Kozje: Buče, 7 K; Kozje, 5 K; Pilštanj 20.10 K; skupaj 32.10 K;
6. okraj Laško: Dol, 16 K; Hraštnik, 38 K; Laško, okolica, 28.60 K; Sv. Lenart, (Z. Fabjan), 8 K; Trbovlje, 36 K; Trbovlje-Vode, 63.40 K (gdč. Zencovich 10 K); Turje 3.20 K; skupaj 193.20 K;
7. okraj Sv. Lenart v Slov. Goricah: Sv. Lenart 45.60 K; Sv. Trojica (Jak. in H. Kovačič), 18.30 K; skupaj 63.90 K;
8. okraj Ljutomer: »Učiteljsko društvo« 272.82 K in 11.57 K; skupaj 284.39 K;
9. okraj Maribor: »Učiteljsko društvo« 10 K; Pesnica 15 K; skupaj 25 K;
10. okraj Ormož: »Učiteljsko društvo«, 288.90 K; Svetinja (A. & L. Šijanec) 9 K; skupaj 297.90 K.
11. okraj Ptuj: Sv. Duh, 9 K;

12. okraj Slov. Gradec: »Učiteljsko društvo«, 79.70; Sv. Martin (gdč. Scheligo 10% veselice) 40 K; skupaj 119.70 K;

13. okraj Smarje: Pristova, 12.10 K; 14. okraj Vransko: Gomilsko, 15.90 K; Sv. Jurij ob Tabru, 8 K; Letuš 7 K; Polzela, 10 K; Vransko, 14.60 K; skupaj 55 K 50 vin; vsota tega izkaza 1424.39 K, prej izkazanih (izkaz I.—V.) 1599.79 K, skupaj 3024.18 K.

Prosimo tudi učiteljsko okrajev Brežice, Rogatec, Sevnica, Slov. Bistrica in Soštanj kakor vseh neimenovanih šol v drugih okrajih, da store svojo tozadevno dolžnost napram organizaciji! Odpri roke.!

Učiteljsko društvo za celjski okraj je po več nego triletnem prestanku dne 2. februarja t. l. ob 10. uri predpoldne zborovalo v rdeči sobi »Nar. doma« v Celju. — Vdeležba bila je — upoštevajoč sedanje turobne čase — zadovoljiva. Tovariš-predsednik Fr. Brinar vse navzoče prav srčno pozdravlja ter poda jako pregledno najvažnejše dogodiljaje, tičeče ce društva od zadnjega zborovanja sem. Ob enem pa tudi oriše gmotno stanje društva ob čemer smo se prepričali, da je tisto prav povoljno. Učiteljsko Celjskega okraja se je s prispevki v organizacijske svrhe častno odzvalo, posebno pa so bili tovariši na fronti — vkljub bojnemu gromu — zavedni svojih stanovskih dolžnosti. Vsa čast našim junakiškim učiteljem-vojakom! — Odbor za v prihodnje ostane tisto kakor doslej; le na mesto v ruskem ujetništvu se nahajajočega tajnika J. Sevnika se izvoli tovarišica Ljuzika Petričkova (Zalec), a knjižnico, ki jo je prej oskrboval sedaj na fronti bivajoči tovariš Fr. Zagar (Celje), s poveritvijo J. Kramerja (Celje). — Pri delegacijskem zborovanju naše »Zaveze« o veliki noči v Ljubljani bodo Celjsko uč. dr. mimo predsednika še zastopali tov. Rud. Wudler ter tovarišici Minka Gradišnikova (Celje) in Hilda Sadnikova (St. Pavel pri Preboldu). — Svoj pristop k društvu so priglasile tovarišice Minka Gradišnikova, Marica Vošnjakova — obe v Celju — Ana Pakova (Dramlje). — Prihodnje zborovanje se bo vršilo maja meseca. Na veselo svidenje!

Trst.

Občni zbor Učiteljskega društva za Trst in okolico se je vršil v dvorani zaposlovalnih tečajev goriškega učiteljskega v nedeljo, dne 27. januarja t. l., ob navzočnosti 70 članov in članic. Ker šteje društvo sedaj 147 članov, se občnega zbora ni uč. težila dobra poklova članstva. Nekateri odsotnost opravičili.

Ob 10. dop. otvoril predsednik tov. Anton Gernerk občni zbor ter pozdravlja vse navzoče, tudi zastopnika sosednjega Sežanskega učit. društva, tov. Alojzija Hreščaka. Pravi, da nam je od zadnjega zborovanja smrt zopet pobrala zavednega člana, tovariša Emila Pakiža, šol. voditelja v Sv. Križu.

Poročila tajnika, blagajničarke, knjižničarke in delegata Gernerka vzame občni zbor na znanje in jih odobri.

Tov. tajnik Ribičič govori podrobno o dovršenem delu izza zadnjega občnega zbora meseca oktobra. Iz poročila je razvidno, kako intenzivno so delovali odseki, ki so izvršili vse prevzete naloge v korist članom odsekov in celotnemu društvu. Društvo si je s to porazdelitvijo dela in z zavestnim zastopanjem koristi učiteljstva in šolstva pridobilo ugled in veljavo na vse strani.

Tov. Ferdo Starec predlaga pohvalo tov. blagajničarki Scheimerjevi. (Odobranje.)

Knjižničarka Kmetova pravi, da je društvena knjižnica pomanjkljiva. Danes izvoljeni odbor imej nalogo, da jo izpopolni ter ta madež odpravi.

Glasom sklepa delegacijskega zborovanja se sprejme članarina po 2 K mesečno.

Ob volitvah se je pokazalo, da si je dosednji odbor pridobil popolno zaupanje članstva, ker so bili v odbor poslani vsi dosednji funkcionarji. — Delegate za prihodnjo Zavezino delegacijo izvolimo na prihodnjem, t. j. pomladanskem društvenem zborovanju. Kdaj in kje se naj to vrši, določi odbor.

Na vrsto pride predlog tov. E. Gana, tičeč se ustanovitve centralnega denarnega zavoda v Zavezi združenega učiteljstva. Predlagalec izvaja: Predlog se tiče le posredno našega društva, zato ga smatrajmo kot iniciativni predlog, ker je potrebno, da prihajajo nagibi in vzvodi tudi iz okrajnih učiteljskih društev, in sicer naj bodo takega značaja, da se njih izvedba tiče naše centralne organizacije — naše Zaveze, če hočemo, da imejno delež na nje razvoju in prospevanju vsi njeni člani, da si s tem pridobijo tudi pravico, soditi o nje delu ali